

Tema: Ökade cirkulära materialflöden skapar möjligheter

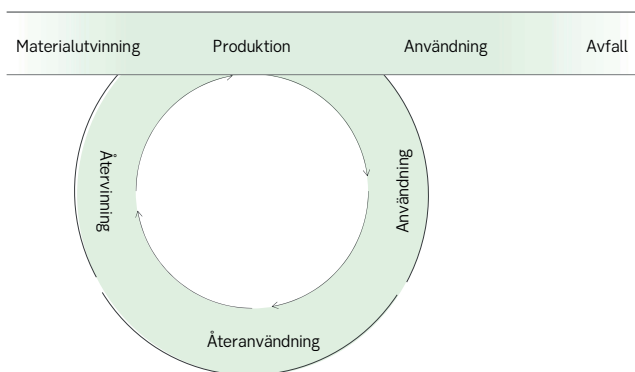
I dagens linjära ekonomi, där överkonsumtion av resurser riskerar att leda till allvarliga konsekvenser, blir övergången till en cirkulär ekonomi alltmer nödvändig. Med endast 7,2 procent av materialen som återanvänds och återvinns, framhäver Circularity Gap Report det brådskande behovet av förändring. En cirkulär ekonomi strävar efter att maximera användningen av material och produkter samtidigt som den minimerar nyttjandet av råvaror.

I dagens linjära ekonomi konsumeras varje år 75 procent mer resurser än vad jorden producerar. Om detta överutnyttjande av världens resurser fortsätter, skulle vi behöva så mycket som tre jordklot år 2050. Samtidigt går mer än 90 procent av de material vi använder till spillo eller förblir otillgängliga för återanvändning efter att ha använts i endast en produkt. 2023 kom enbart 7,2 procent av alla insatsmaterial från återanvända eller återvunna material, enligt Circularity Gap Report. Dessa siffror, tillsammans med de senaste förändringarna i det geopolitiska landskapet och volatila råvarupriser, tydliggör behovet av en omställning till en cirkulär ekonomi.

I en cirkulär ekonomi är målet att utnyttja alla material och produkter så många gånger som möjligt och minimera andelen råmaterial i nya produkter. Vid slutet av en produkts livscykel återvinns materialen sedan i största möjliga utsträckning. Detta i kontrast till den linjära ekonomin, som förenklat handlar om att naturresurser utvinns, tillverkas till produkter som används och därefter slängs.

Att ställa om till en cirkulär ekonomi innebär stora förändringar både gällande synen på hur värde skapas och upprätthålls i ekonomin, typen av affärsmodeller som bolag använder sig av samt sättet att hantera material. Den traditionella linjära ekonomin är uppbyggd kring försäljning av produkter och värdeskapande genom intäkter på kort sikt. Framgångsrika bolag har historiskt fokuserat på ökade intäkter från tillverkning av nya produkter med kort livslängd. En cirkulär ekonomi präglas i stället av ett större fokus på tjänster samt långsiktigt värdeskapande genom återanvändning och återvinning för att förlänga produkters livstid. Bolag som är duktiga på att ta vara på produkters och materials värde samt använder sig av nya affärsmodeller fokuserade på tjänster kommer därför sannolikt vara de som är mest framgångsrika i omställningen till en cirkulär ekonomi.

Den linjära och den cirkulära ekonomin

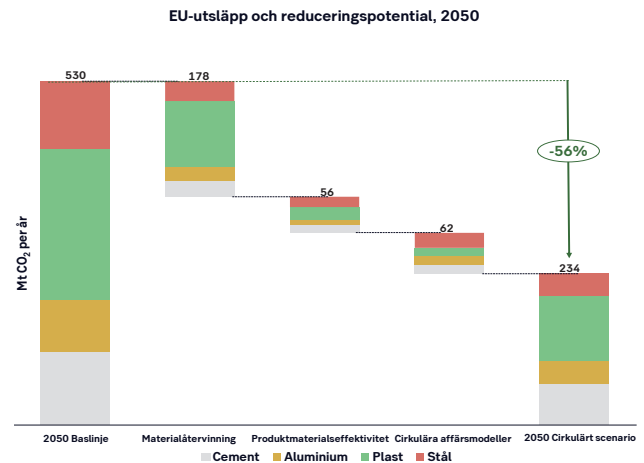

Källa: SEB Climate & Sustainable Finance

I den cirkulära ekonomin ligger fokus på återanvändning och återvinning av produkter och material för att undvika att de blir till avfall.

Utvinning av nya material står idag för ungefär 70 procent av globala växthusgasutsläpp. Utsläppen kommer bland annat från energianvändning och en naturlig åtgärd som ofta lyfts fram är därför att öka användningen av förnybar energi. En sådan övergång till förnybar energi har potential att minska totala globala växthusgasutsläpp med ungefär 55 procent till år 2050. Trots att detta är nödvändigt räcker det dock inte för att undvika de allvarliga konsekvenserna från klimatförändringen. Den cirkulära ekonomin har då en nyckelroll att spela för att minska utsläppen och nå globala klimatmål, men kräver också en stor omställning av dagens materialflöden. Enligt UNDP Climate Promise kan cirkulära materialflöden i fyra nyckelsektorer (cement, stål, plast och aluminium) leda till en minskning av globala växthusgasutsläpp med hela 40 procent till 2050. I EU har cirkulära materialflöden potential att mer än halvera utsläppen från dessa sektorer till 2050.

Potential att mer än halvera utsläppen i fyra nyckelsektorer i EU till år 2050

Källa: Material Economics (2018) – The Circular Economy.

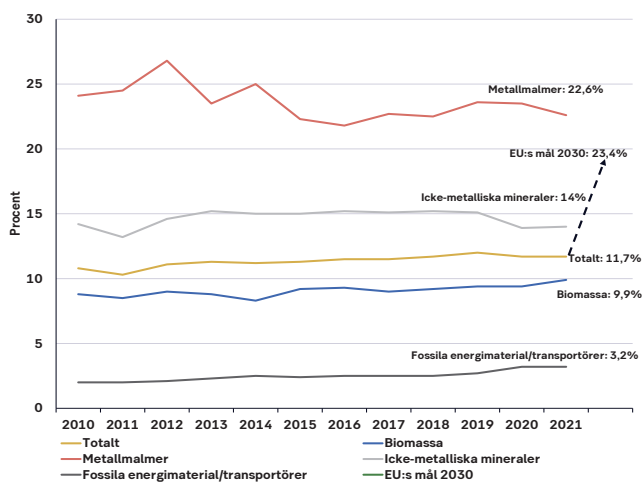
Potentiell utsläppsminskning i EU genom cirkulära materialflöden, ökad effektivitet och cirkulära affärsmodeller inom sektorerna stål, plast, aluminium och cement till år 2050. Den största minskningen av utsläpp kommer från en ökad cirkulering av material.

Från ett ekonomiskt perspektiv är det också logiskt att designa ett system som undviker avfall och håller material i användning längre. I dagens linjära ekonomi använder vi stora mängder naturresurser som snabbt går till spillo, vilket på sikt innebär en förlust av ekonomiskt värde. Inom EU:s stål-, plast- och aluminiumsektorer går exempelvis 78 miljarder euro förlorat varje år efter enbart en materialanvändningscykel. Här kan cirkulära materialflöden bidra till att bevara produkters och materials värde längre och därmed bidra med positivt ekonomiskt värde för bolag och samhället i stort.

Fokus på cirkulär ekonomi har dessutom, under de senaste åren, klättrat högre upp på den politiska agendan av strategiska anledningar. Att cirkulera material kan minska importberoende från andra regioner, vilket blir en allt viktigare fråga i dagens geopolitiska klimat. I dagsläget importeras exempelvis mellan 75 och 100 procent av all metall som används i EU. Det innebär en stor risk då tillgången till dessa råvaror är avgörande för bland annat en lyckad energiomställning. En diskussion i EU pågår därför om hur regionen kan bli mer självförsörjande. Beroendet kan troligtvis inte täckas enbart av ökad metallbrytning inom EU. Bolag som möjliggör återanvändning eller återvinning av dessa material i ett cirkulärt flöde kommer därför spela en viktig roll.

Den cirkulära ekonomins roll för att minska klimatförändringar och importberoende reflekteras i en våg av nya och kommande regleringar på ämnet. Dessa kan fungera som en katalysator för omställningen till en cirkulär ekonomi. Ett exempel är EU:s handlingsplan för den cirkulära ekonomin där totalt 35 regleringar och initiativ som ska stötta omställningen återfinns. Handlingsplanen innehåller också ett ambitiöst mål om att fördubbla användandet av återvunna material i ekonomin mellan 2020 och 2030.

EU har som mål att mer än fördubbla användandet av återvunna material till år 2030

Källa: European Environment Agency, The Circularity Gap Report, SEB Climate & Sustainable Finance

Andel återvunnet material i produktionen (Circular material use rate, CMUR) i EU mellan 2010 och 2021 uppdelat per materialgrupp, samt mål för 2030.

Omställningen till en cirkulär ekonomi innebär nya, spännande affärsmöjligheter för bolag som kan dra fördel av kommande regulatoriska förändringar och en ökad efterfrågan på sina cirkulära produkter och tjänster. Material Economics uppskattar att nya intäkter värda 515 miljarder euro kan skapas i Europa varje år fram till 2030 inom avfallshantering, batteritillverkning, plast och cirkulära byggmaterial. Vi bedömer därför att det redan nu finns goda tillväxtpotentialer för de bolag som, på olika sätt, främjar eller arbetar innovativt med cirkulär ekonomi.

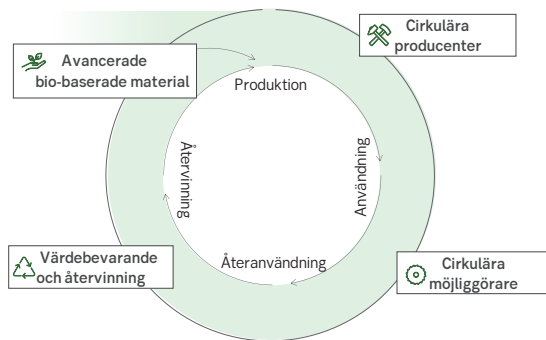
Fokus: Cirkulära materialflöden som investeringsmöjlighet

Vi befinner oss ännu bara i början av omställningen till en cirkulär ekonomi, där vi både behöver en omställning av materialflöden och en implementering av nya, ofta tjänstefokuserade, cirkulära affärsmodeller. Detta kan exempelvis handla om affärsmodeller såsom "product as a service", som i sin renaste form innebär att tillverkaren av en produkt fortsätter att äga och underhålla den, medan kunden leasar den för användning. Sådana typer av cirkulära affärsmodeller är fortfarande mycket sällsynta inom många sektorer. Vi förutspår att en ökad användning av cirkulära materialflöden kommer vara ett av de första stegen i omställningen till en cirkulär ekonomi. Att idag investera i bolag med fokus på cirkulära materialflöden hjälper inte bara att snabba på omställningen till ett cirkulärt samhälle. Det är också en utmärkt möjlighet att dra fördel av tillväxtpotentialer i bolag med nya affärsidéer och innovativa teknologier, då dessa bolag kan vara först att gynnas av cirkulär ekonomi som tema.

En mängd olika företag är inblandade i ett cirkulärt materialflöde. Vi har identifierat ett ekosystem bestående av fyra typer av aktörer som kan bidra till en ökad cirkulation av material:

- 1. Avancerade bio-baserade material:** Bolag inom denna grupp producerar material utifrån förnybara eller biologiskt nedbrytbara råvaror som ersätter icke-förnybara råmaterial. De producerade materialen är lätta att återvinna eller återföra in i ekosystemet efter användning. Detta kan till exempel handla om bolag som med hjälp av nya teknologier kan omvandla biomassa eller andra biologisk nedbrytbara material till produkter som normalt sett inte är förnybara, exempelvis plast.
- 2. Cirkulära producenter:** En cirkulär producent fokuserar på cirkulära materialflöden inom både design- och produktionsprocessen. Produkter designas så att de lätt ska kunna återanvändas eller återvinnas, vilket annars kan vara mycket svårt. Bolag inom denna grupp är ledare i det cirkulära tänket, till exempel genom avancerade återköps- och återvinningsprogram. Detta innebär att tillverkarna av produkter tar ett större ansvar genom produktens livscykel, för att säkerställa att produkten eller dess material cirkuleras.
- 3. Cirkulära möjliggörare:** I denna grupp hittas bolag som möjliggör cirkulära materialflöden genom att exempelvis erbjuda plattformar för återförsäljning. En cirkulär möjliggörare kan också vara en producent av maskiner eller teknologier som behövs för att återvinna material.
- 4. Värdebevarande och återvinning:** Bolag i detta område är aktiva inom återvinning eller förfining av material eller produkter i slutet av deras livscykel. Bolagens mål är att stänga cirkeln och möjliggöra återanvändning av material i nya produkter. Därmed behålls materialvärdet. Detta handlar om bolag som arbetar med traditionell återvinning genom att samla in och hantera avfall. I de flesta fall är det dock bolag som arbetar med nya tekniker för att återvinna material som tidigare inte kunnat återvinnas, exempelvis kemisk återvinning av plast.

SEBs ekosystem för cirkulära materialflöden

Källa: SEB Climate & Sustainable Finance

Ett ekosystem för cirkulära materialflöden med fyra typer av aktörer.

Definitionen av ekosystemet har utvecklats av SEB och är baserad på The Ellen MacArthur Foundations definition av cirkulär ekonomi. Konceptet kan användas för att identifiera investeringsmöjligheter inom dessa fyra bolagskategorier. Det finns såklart mer än fyra aktörer i ett cirkulärt ekosystem men vi har valt att fokusera på dessa investeringsmöjligheter.

”

Mer än 90 procent av de material vi använder går till spillo eller förblir otillgängliga för återanvändning efter att ha använts i endast en produkt. ”

Många aktörer som jobbar med cirkulära materialflöden är fortfarande relativt små bolag som utvecklar nya produkter och teknologier. Fler av dem har grundats under de senaste fem åren och har under den tiden sett stor tillväxt, men är i många fall ännu inte börsnoterade. Att investera i noterade aktier som passar in i temat är därför utmanande. Ekosystemkonceptet kan då hjälpa att identifiera de likvida aktier där omställningen till en cirkulär ekonomi kan ha en positiv påverkan på aktiens framtida utveckling. Nedan presenteras ett urval av europeiska och nordamerikanska noterade bolag som har en tydlig exponering mot cirkulära materialflöden.

Avancerade biobaserade material – Borregaard ASA

Borregaard producerar avancerade bio-baserade kemikalier som kan ersätta fossil-baserade produkter. Borregaards bioraffinaderi omvandlar trä till cellulosa och ett antal andra värdefulla produkter. Sidoströmmarna från produktionen av cellulosa används först för produktion av bioetanol innan resterande material konverteras till lignin-baserade biopolymer. De sidoströmmar som inte kan användas i nya produkter konverteras till biogas eller biomassa och används för energi i produktionsprocessen. Produktionssättet leder till att 94 procent av träet används, av vilket 82 procent omvandlas till kommersiella produkter och 12 procent till energi.

Borregaard har en diversifierad produktportfolio och en global kundbas. Företaget uppger själva att de är bra positionerade för att kapitalisera på den ökande trenden kring bio-baserade produkter. Borregaard bidrar till cirkulära materialflöden genom att både skapa bio-baserade produkter och minimera den andel av material som blir avfall.

Cirkulära producenter – SKF

SKF är marknadsledande inom sin sektor när det gäller återanvändning och återvinning av material. Företaget har ett flertal initiativ för att förlänga livslängden för komponenter och system samt sluta cirkeln vid slutet av en komponents livslängd genom återvinning. SKF:s specialistkompetens inom ombyggnad av lager gör det möjligt att ge lagren ett nytt liv eller att återanvända dem. Lager som inte är lämpliga för ombyggnad återvinns för att producera nya lager, vilket effektivt sluter cirkeln. Återtillverkning av kullager innebär dessutom lägre kostnader över kullagrets livscykel.

Idag har SKF mer än 15 ombyggnadscenter runt om i världen. Inom tung industri har detta praktiserats i 25 år och SKF ser att efterfrågan för ombyggnad ständigt ökar. På grund av detta etablerade SKF 2020 även sitt första cirkulära ekonomisenter i Göteborg, en lokal enhet som möjliggör cirkulära lösningar nära kunderna. Efterfrågan på centrets tjänster har ökat med en faktor fyra på bara två år.

Cirkulära möjliggörare – Tomra Systems

Tomra har som vision att leda resursrevolutionen. Deras returautomater samlar in glas, PET-flaskor och aluminium, och möjliggör återvinningen och återanvändningen av material. Tomra, som installerat mer än 80 000 returautomater globalt, spelar därför en viktig roll i omställningen till cirkulära materialflöden. Utöver returmaskiner har Tomra expanderat i marknaden för avfallssortering och sensor-baserad matsortering.

Bolaget är världsledaren i tillverkningen av returautomater och har en marknadsandel på runt 75 procent globalt inom så kallade reverse vending machines (RVMs). Framöver kan Tomra gynnas av införandet av nya retursystem i Europa, som styrs av EU regleringar såsom EU Packaging and Packaging Waste Directive, vilket kan öka tillväxten i Tomras segment "Collection" och "Recycling".

Värdebevarande och återvinning – Lanza Tech

LanzaTech har utvecklat en teknik som tar vara på utsläpp från tungindustrin för att skapa nya produkter. Den huvudsakliga produkten som hittills tillverkats är etanol, som kan omvandlas till ett flertal andra kemikalier. Exempelvis har LanzaTech demonstrerat att de kan tillverka eten från infångat koldioxid, ett kemikaliskt ämne som säljs i stora mängder med en uppskattad global marknad värd 170 miljarder dollar till 2030. Ett samarbete har också inletts med Vattenfall, SAS och Shell där målet är att undersöka möjligheten för världens första storskaliga produktion av hållbart syntetiskt flygbränsle (SAF) i Sverige. Målet är att en ny produktionsanläggning ska kunna framställa upp till 50 000 ton syntetiskt flygbränsle per år, vilket vid full produktion skulle kunna förse SAS med upp till 25 procent av bolagets globala behov av hållbart flygbränsle år 2030. LanzaTech har med sina teknologier möjlighet att kapitalisera på de två stora hållbarhetstrenderna, klimat och cirkularitet.

Värdebevarande och återvinning – Loop Industries

Loop Industries har utvecklat en teknik som möjliggör återvinning av plaster som tidigare inte kunnat återvinnas. Teknologin bryter ner PET-plast och polyesterfibrer till sina ursprungliga byggstenar och bygger sedan upp dem igen. Genom detta kan företaget tillverka nya material som är 100 procent återvunna, av material som normalt sett inte återvinnas och annars hade hamnat på deponi. Materialen kan återvinnas hur många gånger som helst, utan minskad kvalitet eller renhet. Återvinning sker vid låg temperatur och utan ökad press på materialet, vilket innebär att processen är mindre energiintensiv än annan återvinning. För närvarande har företaget en demonstrationsanläggning i Quebec. Under 2023 bildade Loop Industries och SKGC ett joint-venture som ska bygga minst fyra kommersiella anläggningar med Loops teknologi. Loop Industries har också partnerskap med ett flertal andra globala storföretag som exempelvis vatten- och avfallsbolaget Suez och den globala PET-tillverkaren Indorama Ventures.